

«Πάντα έβλεπα μπροστά...»

Έκλεισε τον κύκλο του στη CTC, μετά από 25 χρόνια παρουσίας, ο μέχρι πρότινος CEO FMCG, Logistics and Distribution του Ομίλου, **Μάριος Λουκαΐδης**

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΜΙΛΥ ΜΙΝΤΗ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΜΑΡΚΟΣ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ, ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ

Με παράξενα συναισθήματα, πολλές εμπειρίες και αναμνήσεις έκλεισε τον κύκλο της 25χρονης επαγγελματικής του πορείας στη CTC ο μέχρι πρότινος CEO FMCG, Logistics and Distribution του Ομίλου, Μάριος Λουκαΐδης, ο οποίος προσπαθεί πλέον να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα και σε πιο χαλαρούς ρυθμούς. Ο ίδιος δίνει τρεις μήνες στον εαυτό του για ξεκούραση και συνεχίζει να απολαμβάνει μικρές καθημερινές στιγμές, όπως η βόλτα στη λαϊκή αγορά για φρούτα και λαχανικά, η πιλότα με φίλους, το διάβασμα βιβλίων και φυσικά... το ζύμωμα ψωμιού το πρωινό του Σαββάτου. Συναντήσαμε τον κ. Λουκαΐδη αυτή τη φορά εκτός επαγγελματικού χώρου και συζητήσαμε για πολλά. Για την επαγγελματική του πορεία, τα διδάγματά του, τους ανθρώπους που σημάδεψαν τη ζωή του, το πώς ο ίδιος αντιλαμβάνεται πλέον τον χρόνο...

«ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ»

«Δύο παππούδες, δύο δάσκαλοι, δύο επιχειρηματίες, δύο φίλοι, είναι μερικοί από τους πολλούς που άφησαν το στίγμα τους στη ζωή και στην επαγγελματική μου καριέρα», αναφέρει. Στο κάρδο της ζωής του, οι δύο του παππούδες, Ησαΐας και Ηλιόφωτος, ξεχωρίζουν ως εικόνες. Όπως μας περιγράφει, «ο ένας ήταν ο παππούς Ησαΐας (από τη μητέρα μου) και ο ξυλόφουρνός του, που προμήθευε τον Κάμπο, την Τσακίστρα και τα εστιατόρια στο μοναστήρι του Κύκκου με ψωμιά και πίτες για το εθνικό μας φαγητό, το σουβλάκι. Τα περισσότερα καλοκαίρια των παιδικών μου χρόνων τα πέρασα στον φούρνο με τη γιαγιά Ελένη, όπου καθάλα στο γαϊδουράκι κάναμε τη διανομή στα λιγοστά μπακάλικα και σουβλιτζιδικά του χωριού με ολόφρεσκα ψωμιά και πίτες. Έτσι, έμαθα από τεσσάρων ετών να μετρώ, διανέμοντας τα 64 ψωμιά που ήταν στα δύο κοφίνια του γαϊδάρου, στα μπακάλικα, ανάλογα με τις ανάγκες τους. Μήπως αυτό καθόρισε τον άξονα της επαγγελματικής μου καριέρας; Μαθηματικά και διανομή τροφίμων; Είναι εκπληκτικό ότι, από τότε, υπήρχε πρακτικά η έννοια ECR (τα μπακάλικα μάς έλεγαν τις ανάγκες της επόμενης μέρας και καθοριζόταν η παραγωγή, ενώ υπήρχε πίστωση ακόμα και σε καταναλωτές...», σημειώνει. «Ο άλλος παππούς, που ήταν ο παππούς της γυναίκας μου, ήταν ο Ηλιόφωτος από την Άλωνα. Ένας απλός, εργατικός άνθρωπος που έζησε όλη του τη ζωή στο χωριό δουλεύοντας για πολλά χρόνια στο μεταλλείο του Μιτσερού. Ο παππούς έφτιαχνε κάθε χρόνο στο σπίτι του στο χωριό την παραδοσιακή ζιβανία, μαζεύοντας κάθε χειμώνα φίλους για να γιορτάσουν το γεγονός. Τελικά, την εκδήλωση την ανέλαβε το χωριό και έτσι με αρκετό κόπο και προσπάθεια κάθε τρίτη Κυριακή του Νοέμβρη πραγματοποιείται το φεστιβάλ ζιβανίας στην Άλωνα, προσελκύοντας χιλιάδες επισκέπτες και τουρίστες».

«ΟΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ ΜΟΥ...»

«Συμπτωματικά και οι δύο δάσκαλοί μου είναι από τη Νότιο Αφρική. Πρόκειται για τον Arnold Mol και τον ελληνικής καταγωγής Nick Cristellis. Από τον πρώτο, τον οποίο γνώρισα στα πρώτα στάδια της καριέρας μου, πήρα τις βασικές αρχές διοίκησης και ηγεσίας, τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο. Ένα παράδειγμα που πήρα από τη διδασκαλία του είναι το εξής: "Από την ώρα που ρωτάς το παιδί σου αν έκανε την κατ' οίκον εργασία του, τότε παύει να είναι δική του ευθύνη και γίνεται δική σου και αυτό είναι λάθος". Από τον Nick Cristellis θα μου μείνει αξέχαστο το ακόλουθο, που μου είπε όταν τον συμβουλευτήκα για ένα προσωπικό θέμα που έπρεπε να ζυγίσω μεταξύ λογικής και αξιών: "Never, never go against your values. It will run after for you all your life"».

ΑΛΕΞΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΝΙΚΟΣ ΣΙΑΚΟΛΑΣ

«Ο Αλέξης Δημητρίου της Demstar και ο Νίκος Σιακόλας ήταν οι δύο επιχειρηματίες που σημάδεψαν την καριέρα μου. Ο Αλέξης Δημητρίου, επειδή μου εμπιστεύθηκε σε ηλικία 29 ετών τη νεοσύστατη τότε Demstar Computers, αλλά και για την αγάπη και τον σεβασμό που μου έδειξε όταν, επτά χρόνια μετά και αφού η εταιρεία είχε καταξιωθεί στον χώρο της πληροφορικής, του ανακοίνωσα την απόφασή μου να αποχωρήσω. Δεύτερος ο Νίκος Σιακόλας, με τον οποίο εργάστηκα για περισσότερα από 20 χρόνια. Διορατικός, επίμονος, εργατικός και δίκαιος, με μια εκπληκτική κατανόηση για τους ανθρώπους. Το τι πέτυχε δεν είναι τυχαίο».

«ΝΙΩΘΩ ΟΤΙ ΑΠΕΚΤΗΣΑ
ΑΡΚΕΤΕΣ ΚΑΙ
ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ
ΣΕ ΠΑΡΑ ΠΟΛΛΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ
ΚΑΙ ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ΤΗΝ
ΕΥΘΥΝΗ ΝΑ ΜΕΤΑΔΩΣΩ ΣΕ
ΝΕΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕΡΟΣ ΟΛΗΣ
ΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ
ΠΟΥ ΕΙΧΑ ΤΗΝ ΤΥΧΗ ΝΑ
ΑΠΟΚΤΗΣΩ»

«ΦΙΛΟΙ ΠΟΥ ΜΟΥ ΛΕΙΠΟΥΝ...»

«Δύο φίλοι που μας εγκατέλειψαν τόσο πρόωρα. Ο Άντης πρώτα απ' όλα. Ίσως ο πιο οραματιστής Κύπριος που γνώρισα. Φαίνεται από το έργο του. Παρόλο που πέρασαν σχεδόν δέκα χρόνια από τον άδικο θάνατό του, το τι άφησε στον χώρο των ΜΜΕ και της επικοινωνίας ακόμη καλά κρατεί, όπως κυπριακές σειρές, συνέδρια, βραβεύσεις, γευσιγνωσία, ηλεκτρονικός Τύπος, δωρεάν Τύπος κλπ. Επίσης, ο Δημήτρης Πιερίης, τον οποίο χάσαμε πριν από δύο χρόνια. Σε αντίθεση με τον Άντη, τον Δημήτρη πολύ λίγο είχαμε την ευτυχία να τον γνωρίσουμε. Ευθύς, ειλικρινής, απόλυτα επαγγελματίας, τίμιος και πατριώτης, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Θα μου λείψετε...».

«ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ»

«Βέβαια, δεν θα μπορούσα να μη σταθώ στις τρεις γυναίκες της ζωής μου. Τη σύζυγό μου Αγγέλα, την κόρη μου Έλενα αλλά και τη μάνα μου Γαλάτεια, που δεν είναι πλέον μαζί μας. Οι τρεις μεγάλες μου αγάπες, που μου έδωσαν και αυτές την αγάπη τους και που η αυστηρότητά τους πολλές φορές –όχι πάντα– κατάφερε να με προστατέψει από λάθη».

ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

Επιλέγοντας ένα απόσπασμα από το έργο «Ο πολύτιμος χρόνος των ώριμων ανθρώπων» του Mario de Andrade, ο κ. Λουκαΐδης μάς μιλά για τα συναισθήματα της αποχώρησής του από τη CTC αλλά και για το πώς αντιλαμβάνεται πλέον το αύριο. Όπως αφηγείται, «αποχώρησα με πολύ παράξενα συναισθήματα από τη CTC και πολύ διαφορετικά σε σχέση με την προηγούμενη φορά όταν μετά από 12 χρόνια έκλεισε ο κύκλος μου στον χώρο της πληροφορικής. Τότε ήμουν 37 ετών, σήμερα είμαι 62, οπότε τα συναισθήματα είναι διαφορετικά. Δανείζομαι ένα απόσπασμα του Mario de Andrade που λέει πως "αισθάνομαι όπως το παιδί που του έδωσαν ένα μπουλ γεμάτο με κεράσια. Τα πρώτα τα έφαγε με μεγάλη λαιμαργία αλλά όταν παρατήρησε ότι του έμειναν λίγα, άρχισε να τα γεύεται με μεγάλη απόλαυση". Βλέπω λοιπόν ότι υπάρχουν πολλά άλλα κεράσια που θα ήθελα να γευτώ και ευκαιρίες που στην ηλικία που είμαι σήμερα μπορούν να μου προσφέρουν διαφορετικές εμπειρίες. Αν ανατρέξω στο πρώτο μου επάγγελμα, που ήταν καθηγητής πληροφορικής και στο οποίο εργάστηκα για δύο χρόνια, το εγκατέλειψα γιατί, ενώ είχα ακαδημαϊκή μόρφωση, ήμουν άπειρος και δεν είχα αρκετά να δώσω. Τώρα συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Νιώθω ότι απέκτησα αρκετές και πολύπλευρες εμπειρίες σε πάρα πολλούς τομείς και αισθάνομαι την ευθύνη να μεταδώσω σε νέα παιδιά μέρος όλης αυτής της εμπειρίας που είχα την τύχη να αποκτήσω». Ερωτηθείς για

το αν υπάρχει κάτι συγκεκριμένο στα σχέδιά του, ανέφερε πως «τις τελευταίες μέρες, μου έχουν γίνει παράξενες εισηγήσεις που δεν τις περίμενα και χαίρομαι πραγματικά γιατί θέλω να ακούω πράγματα που δεν σκέφτηκα. Έχω υποσχεθεί όμως στον εαυτό μου ότι για τρεις μήνες θα ακούω μόνο χωρίς να πάρω κάποια απόφαση. Σίγουρα δεν ενδιαφέρομαι για εργασία πλήρους απασχόλησης. Στην ηλικία που είμαι θέλω λιγότερη πίεση και προσφορά ουσίας παρά καθημερινή εργασία. Μια ιδέα είναι η δημιουργία ενός μικρού τύπου φούρνου, όπου τα έσοδα από τις πωλήσεις θα πηγαίνουν σε κάποιο φιλανθρωπικό ίδρυμα. Δεν υπάρχει όμως τίποτα συγκεκριμένο ακόμα».

«Η ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ»

Ποιο ήταν το χαρακτηριστικό του ενόσω ήταν στον επαγγελματικό στίβο; Όπως λέει, «πέρασα από διάφορες φάσεις. Ποτέ δεν είχα κενό κατά τη διάρκεια εναλλαγής εργασίας και την άδειά μου δεν την πήρα ποτέ όλη. Όμως έβρισκα χρόνο για την οικογένειά μου και τους φίλους μου. Τόσο για ταξίδια σε μακρινούς προορισμούς όσο και στην Ελλάδα, όπου με μια αγαπημένη παρέα πραγματοποιούμε επισκέψεις σε οίνοποιεία. Τα τελευταία χρόνια βρήκα τις ισορροπίες μου και εκτός από τη δουλειά μου έκανα πράγματα που αγαπώ. Στον επαγγελματικό μου χώρο έβλεπα πάντα μπροστά και προσπαθούσα να είμαι απόλυτα σωστός και ηθικός σε αυτό που έκανα και εκπληκτικά συνεπής. Μπορεί πολλοί να πουν διάφορα για μένα αλλά δεν θα δεχθώ ποτέ ότι δεν απάντησα τηλέφωνο, ότι άργησα σε ραντεβού, ότι χρησιμοποίησα αθέμιτα μέσα για να πετύχω οτιδήποτε. Αυτά είναι κόκκινο πανί για μένα και δεν τα έχω υπερβεί ποτέ». Ποια συμβουλή δίνει σήμερα στους νέους που εισέρχονται στην αγορά εργασίας; «Το πρώτο μέλημα πρέπει να είναι η γνώση, γιατί αυτή είναι που θα τους βοηθήσει σε περαιτέρω εξέλιξη. Δεν είναι κακό κάποιος να είναι φιλόδοξος, φτάνει αυτή η φιλοδοξία και η ανέλιξη να γίνεται με τον σωστό τρόπο. Κάποιος θα πρέπει να ανεβαίνει με τις δικές του δυνάμεις και όχι κατεβάζοντας τους άλλους. Μια πρακτική που δυστυχώς υπάρχει», επισημαίνει.

«ΤΙ ΘΑ ΑΛΛΑΞΑ»

Τι θα άλλαζε αν είχε μια δεύτερη ευκαιρία; Ο κ. Λουκαΐδης απαντά με συγκεκριμένο παράδειγμα, στέλλοντας το δικό του μήνυμα: «Κάτι που άλλαξα τα τελευταία χρόνια ήταν την ανθρωπινή μου προσέγγιση. Προηγουμένως ήμουν εστιασμένος περισσότερο στο έργο παρά στον άνθρωπο. Μετά από κάποια γνωριμία που είχα με έναν Λιβανέζο, αντιλήφθηκα περισσότερο τη σημασία στον άνθρωπο, σε αυτό που λέμε συναισθηματική νοημοσύνη σε πρακτικό επίπεδο. Τα αποτελέσματα ήρθαν τα τελευταία χρόνια. Δεν μπορώ να σκεφτώ κάτι άλλο, παρά το ότι η εργασία και ο άνθρωπος παράγοντας πρέπει να είναι καλά ισορροπημένα». Σε ερώτηση για το πώς τον αποχαιρέτησαν οι συνάδελφοί του, χαμογελά... και επιβεβαιώνει ότι θα συνεχίσει να κρατά επαφή με πολλούς: «Χαίρομαι γιατί βλέπω παιδιά που άρχισαν να εργάζονται ως φοιτητές

«ΣΙΓΟΥΡΑ ΔΕΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ
ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΛΗΡΟΥΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ. ΣΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ
ΠΟΥ ΕΙΜΑΙ ΘΕΛΩ ΛΙΓΟΤΕΡΗ ΠΙΕΣΗ
ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΟΥΣΙΑΣ ΠΑΡΑ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ»

και εξελίχθηκαν σε ικανούς διευθυντές. Σε αυτή τους την επιτυχία συνέβαλε και το δικό μου λιθαράκι. Να θυμίσω ότι στην Ιαπωνία όταν πάρει κάποιος προαγωγή, συμπάνια ανοίγουν στον προϊστάμενό του ενώ στην Ευρώπη, ανοίγουν στον ίδιο».

«ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΙΣΩ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ»

Όσον αφορά στον τομέα του λιανικού εμπορίου, ένας χώρος που έζησε όλες τις αλλαγές που σημειώθηκαν τα τελευταία χρόνια, κληθείς να σχολιάσει τις νέες προκλήσεις, ήγειρε έντονα το θέμα ότι είμαστε πίσω ως χώρα στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Έντονη ήταν η θέση του και για τον κρατικό τομέα, σημειώνοντας πως η ηλεκτρονική διακυβέρνηση (e-government και e-governance) θα έπρεπε να ήταν προτεραιότητα για την κυβέρνηση. Αυτό βελτιώνει την εξυπηρέτηση προς τον πολίτη και τη διαφάνεια. Λέγοντας πως «μετά το 2013 υπήρχε η ευκαιρία να γίνουν σημαντικές μεταρρυθμίσεις που τελικά δεν έγιναν», εκτίμησε πως «αν επαναληφθεί κάτι τέτοιο, θα είναι μόνο με άσχημα αποτελέσματα». «Συνεχίζουμε να έχουμε ένα μεγάλο κράτος που δεν έχει εκμοντερνιστεί και αν εξαιρέσω τον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπου έγιναν σημαντικά βήματα βελτίωσης, λυπούμαι να παρατηρήσω ότι όλα τα άλλα είναι συγκυριακά, είτε αυτό λέγεται τουρισμός (παρόλο που είναι ευχάριστο ότι δημιουργήθηκε Υφυπουργείο) είτε πολιτογραφίες κ.ά. Είναι τομείς στους οποίους δεν έχουμε παράξει τίποτα», εξήγησε. **ΕΤ**

ΔΥΣΚΟΛΑ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Όσον αφορά τον τομέα του λιανικού εμπορίου, εξηγεί πως «τόσο το εμπόριο τροφίμων όσο και των άλλων κατηγοριών περνά δύσκολα, γιατί η προσφορά έχει αυξηθεί σημαντικά, σε αντίθεση με τη ζήτηση. Το κόστος έχει ανέβει, με το άνοιγμα νέων καταστημάτων, με περισσότερες ώρες εργασίας και αυξημένο προσωπικό, και αν δεν βρεθεί τρόπος να μεγαλώσει η αγορά, το εμπόριο θα περάσει δύσκολα. Επιπλέον, έχουμε δει την εξαφάνιση των εμπορικών δρόμων και τη θέση τους να παίρνουν τα mall. Σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο είμαστε πίσω, αφού εκεί κλείνουν τα mall και τη θέση τους παίρνει το ηλεκτρονικό εμπόριο. Παρόλο που έχουμε μια γρήγορη μετακίνηση του τρόπου αγοράς των καταναλωτών, δεν προσαρμοζόμαστε στα νέα δεδομένα. Δεν γίνεται να υπάρχουν στα σχέδια ακόμα 6-7 υπεραγορές και 2-3 mall όταν η τάση σε παγκόσμιο επίπεδο είναι το ηλεκτρονικό εμπόριο. Οι ψηφιακές αγορές είναι τόσο στοχευμένες και παρέχουν τόσο ευκολία στον καταναλωτή και σύντομα και στην Κύπρο θα πάρουν μερίδιο από τα παραδοσιακά καταστήματα ή τα ίδια τα καταστήματα θα προχωρήσουν στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Η πορεία των καταστημάτων θα έπρεπε ήδη να αντιστραφεί και όχι να περιμένουμε να συμβεί κάτι εκτός προγραμματισμού».